

Referat af efterårsmøde i Normudvalget

Tirsdag den 12. december 2017 kl. 10-15. Agro Food Park 15, Skejby, 8200 Aarhus N.

Deltagere

Medlemmer af Normudvalget:

Anders Nemming (ANDNE), Miljøstyrelsen (MST)
Hanne Bach (HBA), DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, AU
Carl Åge Pedersen (CAP), SEGES
Leif Knudsen (LEK), SEGES
Erik Steen Kristensen (ESK), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU
Hanne Damgaard Poulsen (HDP), Institut for Husdyrvidenskab (ANIS), AU
Brian H. Jacobsen (BHJ), Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO), KU

Ad hoc deltagere:

Jakob Møgelvang (JAKM), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Liva Vejlgård (LIVVEJ), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Tobias Holger Baden (TOHOBA), Landbrugsstyrelsen (LBST)
Johannes L. Jensen (JLJ), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU
Lene Hegelund (LHE), Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug (DCA), AU
Ingrid K. Thomsen (IKT), Institut for Agroøkologi (AGRO), AU (Referent)

Dato: 5. januar 2018

Side 1/4

Afbud

Steen Bonde (SBO), Landbrugsstyrelsen (LBST)

Dagsorden:

1. Status for Drejebogen. *Liva Vejlgård*
2. Forenkling og transparens i arbejdet under Normudvalget. *Ingrid K. Thomsen*
3. Kvælstofprognosen på arealer med efterafgrøder efteråret før. *Leif Knudsen*
4. Drøftelse af gødningsanvendelse efter tilbagerulningen. Oplæg ved *Brian H. Jacobsen*
5. Opskalering af husdyrgødningsmængder. *Hanne Damgaard Poulsen*
6. Fastlæggelse af kvælstofnormer 2018/19. *Ingrid K. Thomsen*
7. Næste møde: dagsorden, oplæg mm.
8. Eventuelt.

1. Status for Drejebogen. LIVVEJ redegjorde for, at Drejebogen fra LBSTs side anses for at være færdig i forhold til det formidlingsmæssige indhold. Det nuværende udkast (Drejebogen af 13/2-17, herefter kaldet Version 1) regnes derfor for den gældende udgave. Drejebogen, Version 1 udgives snarest af AU (via DCA) med et nyt forord.

2. Forenkling og transparens i arbejdet under Normudvalget. IKT gennemgik det arbejde, AU internt har igangsat omkring kvalitetssikring og transparens af arbejdet med normindstilling og kvælstofprognose. Det er bl.a. planen at opdatere Drejebogen til en Version 2. Opdateringen skal i videst muligt omfang sikre en tilstrækkelig detaljeringsgrad til, at beregningerne kan gennemføres på baggrund af Drejebogen. Meget detaljerede beregningsmetoder forventes at indgå som bilag.

IKT redegjorde for, at der vil blive arbejdet på at anvende en regressionsmodel udviklet af Jens Erik Ørum, KU-IFRO (Ørum, J.E., Thomsen, I.K., Knudsen, L. (2017). Optimal kvælstoftildeling til korn – responsfunktioner og metode til produktionsøkonomisk analyse af landsforsøgene med kvælstoftildeling til vinterhvede. IFRO Dokumentation, udkast 7. december) til en form for revision af normindstilling for foreløbigt vinterhvede og vårbyg. Andre afgrøder med tilstrækkeligt datagrundlag kan eventuelt blive inddraget senere. LEK advarede mod, at dette kunne medføre et parallelt system i forhold til nuværende procedure. LEK gav derudover udtryk for, at SEGES gerne ville samarbejde om en forbedring af beregningen af optimale kvælstofmængder, men i forhold til indstilling af normerne skal der ikke være parallelle systemer, der giver anledning til diskussioner hvert år om små forskelle. Ligeledes pointerede LEK, at det fremgår af kommissoriet, at SEGES beregner de økonomisk optimale kvælstofmængder.

Ifølge IKT var det ikke hensigten at udvikle et parallelt system med det præsenterede forslag. Revisionen skulle betragtes som en konsolidering af beregningerne gennemført efter nuværende procedure. Det blev fra flere sider påpeget, at kvalitetssikring er en absolut nødvendighed, når universiteterne skal stå inde for indstillingerne, og JAKM tilføjede, at med et øget fokus på normindstillingerne er styrelsen glad for AU og IFRO's initiativ til øget transparens og kvalitetssikring.

LEK anførte, at det i fremtiden kan blive vanskeligt at opnå finansiering til responsforsøg, da Landdistriktsmidlerne udløber i 2018. Adspurgt af CAP om AU kunne påtage sig at gennemføre forsøg, svarede ESK, at i tilfælde af meget mangelfulde data kunne AU tage initiativ til sådanne markforsøg. Til et punkt om yderligere kvalitetssikring af de forsøg, der gennemføres under SEGES, gjorde CAP opmærksom på, at SEGES har et internt program for kvalitetssikring af forsøg og data.

Ifølge IKT er kvalitetssikringen af Drejebogen samt arbejdet med regressionsmodellen meget omfattende, og det vil nødvendigvis medføre nogle justeringer i de regneark, der ligger til grund for normindstillingerne. IKT fremsatte derfor et forslag om at fastfryse normerne i et år. Indsatsen skulle i stedet bruges på at få løst disse udfordringer. LEK og JAKM mente, at dette forslag ville være problematisk og i strid med kommissoriet. Forslaget blev ikke vedtaget.

Mht. det videre arbejde besluttede Normudvalget følgende:

- a. Med anvendelse af Jens Erik Ørums model baseret på vinterhvede gennemføres tilsvarende beregninger for vårbyg. Arbejdet sker i et samarbejde mellem AU, KU og SEGES, og status præsenteres ved det ordinære møde i Normudvalget i marts 2018.
- b. Der arbejdes på, at Jens Erik Ørums model tilpasses til fremover at kunne anvendes til kvalitetssikring af dels indstillede kvælstofnormer dels kvælstofprognosen. Dette sker i et samarbejde mellem AU, KU og SEGES.

- c. SEGES fremsender hvert år de regneark, der er anvendt til årets normindstilling, til AU med henblik på kvalitetssikring.
- d. Fremover skal det fremgå af Drejebogen, at data fra Landsforsøgene kan indhentes ved henvendelse til SEGES. Der kan blive tale om, at eventuelle omkostninger ved dataudtrækket skal dækkes.
- e. Der stiles mod, at Drejebogen Version 2, udarbejdet i et samarbejde mellem AU, KU og SEGES, foreligger ved efterårsmødet i Normudvalget 2018.

IKT redegjorde for, at AU har planer om at gennemføre en Miljøvurdering af ændringer i normindstillinger. Dette kunne ske ved årligt at beregne den samlede landskvote for økonomisk optimal norm ved en gennemsnitlig afgrødefordeling samt at gennemføre en analyse af udnyttet kvote på data fra gødningsregnskaberne. Dette kunne suppleres med udvaskningsberegninger med modellen Daisy ca. hvert femte år. BHJ deltog gerne i et sådant arbejde, og LEK foreslog, at kvadratnetpunkterne eventuelt kunne indgå. JAKM fandt, at det kunne være hensigtsmæssigt med en sådan strategisk miljøvurdering og indgik gerne i en dialog om opgaven.

3. Kvælstofprognosen på arealer med efterafgrøder efteråret før. LEK præsenterede et nyt GUDP-projekt, hvor også AU deltager. Der stiles mod at udarbejde en kvælstofprognose, der tager hensyn til forskelle mellem årene i optagelse af kvælstof i efterafgrøder og måske vintersæd. Projektet omfatter desuden fastsættelse af behov for handelsgødning ved brug af satellitdata. Resultaterne forventes indarbejdet i MarkOnline.

4. Drøftelse af gødningsanvendelse efter tilbagerulningen. BHJ angav, at det var relevant at normudvalget havde en diskussion af, hvorfor den fulde kvælstofkvote ikke blev udnyttet efter ophævelsen af normreduktionen. Tidligere er der beregnet økonomiske tab af normreduktionen ud fra en forventning om, at reduktionen ville være blevet fuldt udnyttet ved muligheden for at gøde op til fuld økonomisk norm. CAP bemærkede, at det ligger i normsystemets natur, at hele kvælstofkvoten ikke udnyttes, fordi normerne udtrykker gennemsnittet af økonomisk optimale kvælstofmængder.

ANDNE fremhævede, at der i forbindelse med opgørelse af kvælstofforbrug og kvælstofkvote, er behov for en forklaring på, hvorfor en del af kvælstofkvoten ikke udnyttes. LIVVEJ bemærkede, at det ikke bør være et problem, hvis Normudvalget er enige om, at principperne for indstilling af normerne er korrekte. LEK angav, at det er logisk, at grundet forskelle mellem landmænd ville halvdelen af alle landmænd udnytte normerne og halvdelen ikke udnytte normerne. BHJ fandt, at det var sandsynligt, at nogle ikke har anvendt mertildelingen, nogle har anvendt en del af den og den sidste gruppe har anvendt hele normen, KU, AU og SEGES var interesserede i en opgørelse af forbrug af gødning, herunder inddragelse af sædskifter og regionale forskelle. ESK opfordrede til, at styrelsen tog emnet op i en kommende opgave under myndighedsarbejdet.

5. **Opskalering af husdyrgødningsmængder.** HDP præsenterede resultater af to beregningsmodeller for 2008-2016. Der var meget stor overensstemmelse mellem modellerne baseret på data fra hhv. Danmarks statistik (Model 1) og indberetningerne til Landbrugsstyrelsen - gødningsregnskabet (Model 2). Det er langt lettere at opgøre ud fra indberetningerne til Landbrugsstyrelsen, og HDP forventede at skifte til Model 2 og udbygge denne ift. de indberettede gødningsmængder til Landbrugsstyrelsen. LEK bemærkede, at det er overraskende, at mængden af kvælstof i husdyrgødning tilsyneladende ikke er faldet over årene. Det er der andre undersøgelser, der viser er tilfældet.
6. **Fastlæggelse af kvælstofnormer 2018/19.** Det blev aftalt at følge Drejebogen Version 1, dvs. den normale procedure, til normindstilling for 2018/19, og med den aftalte nedskrivning af ABC. Opgørelsen af husdyrgødning følger ligeledes den normale procedure.
7. **Næste møde: dagsorden, oplæg mm.** Næste normudvalgsmøde blev fastsat til 6. marts 2018. IKT indkalder med samme tid og sted.
8. **Eventuelt.** Intet.